

**CONCEPT OF CONSEQUENCES OF CRIME, THEIR PROPERTIES AND
CRIMINALISTIC VALUES FOR THE INVESTIGATION OF ORGANIZED
CRIME ACTIVITY IN THE FIELD OF TAXATION**

A. M. Padalka

The article deals with theoretical approaches to the definition of the concept of traces of a crime, their forensic meaning and properties. It is determined that one of the most important elements of revealing the mechanism of criminal activity is a forensic description of crimes. It reflects the features of the method, as well as the signs of other elements of the structure of criminal activity.

In view of this, in the structure of forensic characterization of tax crimes committed by an organized criminal group, we have formulated the features of this class of crime, its traces at certain stages of organized crime, which allows you to establish the basic element of forensic characteristics – the way of committing a crime, as well as place, time it committing and direct participants in organized crime activities.

Key words: traces of crimes, forensic characteristic, organized criminal activity, taxation.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.21>
УДК 623.674

Б. Є. Лук'янчиков
кандидат юридичних наук,
головний науковий співробітник

*Інститут спеціальної підготовки
Національної академії прокуратури України*

О. В. Усенко
кандидат юридичних наук,
головний науковий співробітник

Національна академія прокуратури України

**ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ СУЧАСНИМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМИ
ЗАСОБАМИ**

У статті на підставі аналізу сучасного стану забезпечення працівників Національної поліції України науково-технічними засобами охорони місця події досліджуються питання правового та технічного характеру, відповідно до чинного законодавства. Звертається увага на те, що успішна робота поліцейських з розкриття злочинів взагалі, та зокрема, на місці події залежить не тільки від їхньої майстерності, але й від сучасного техніко-криміналістичного оснащення, а саме мобільних захисних парканів та наметів.

Ключові слова: науково-технічні засоби, охорона місця події, техніко-криміналістичне оснащення.

Криміногенна ситуація в державі навіть після «революції гідності» залишається складною. За офіційною статистикою, загальна кількість усіх зареєстрованих кримінальних правопорушень склала у 2014 році – 529139, у 2015 році – 565182, у 2016 році – 592604, у 2017 році – 523911, а лише за січень – травень 2018 року – 241958 [1]. Це свідчить про необхідність постійного удосконалення та підвищення рівня діяльності Національної поліції України (далі – НПУ) із запобігання та розкриття кримінальних правопорушень.

Зрозуміло, що рівень результативності боротьби зі злочинністю безпосередньо пов'язаний з професійною майстерністю поліцейських, зі вмінням застосовувати спеціальні знання й новітні науково-технічні засоби (далі – НТЗ) та методичні рекомендації при провадженні окремих слідчих (розшукових) дій.

Використання НТЗ повинно бути законним і правомірним, тобто, якщо воно прямо передбачено законом (або іншими нормативними актами), рекомендовано законом, або не суперечить закону за своєю сутністю.

Кримінально-процесуальне законодавство України (далі – КПК) та інших держав не містить визначення поняття НТЗ, що використовуються в процесі розслідування, а відповідно і в роботі НПУ.

Під правовим забезпеченням розуміють правове врегулювання всіх важливих питань використання НТЗ, у тому числі і техніко-криміналістичних, без чого не можна уявити організацію роботи слідчого у кримінальному провадженні.

Окрім поняття правове забезпечення в теорії криміналістики широкого застосування набуло поняття правова основа використання НТЗ у боротьбі із злочинністю. Правову основу використання НТЗ формує система критеріїв (принципів) як основних, вихідних положень, перелік яких до цього часу залишається не визначеним. Так, І. В. Макаров в свій час відносив до них принципи правомірності, наукової обґрунтованості, ефективності, безпечності і використання особами, уповноваженими на те законом [2, с. 99]. В. Г. Гончаренко доповнював цей перелік принципом доцільності [3, с. 17], а Г. І. Грамович включав у цей перелік принципи дотримання прав особи, збереження досліджуваного об'єкта та економічності [4, с. 30]. Дане питання не залишається поза увагою науковців і в наш час, але підходи до визначення принципів (критеріїв) використання НТЗ в кримінальному провадженні зазнають певної модифікації. Так, автори одного з вітчизняних підручників з криміналістики розглядають принципи законності, науковості й етичності, які в сукупності утворюють правову основу допустимості використання технічних засобів і спеціальних знань [5, с. 121].

Правові засади – це «правова основа», джерело, на ґрунті якого формуються і розвиваються різні види діяльності. Правові основи використання технічних засобів у криміналістиці розуміють як загальні

положення (принципи), що визначають допустимість застосування технічних засобів з правової точки зору [5, с. 119]. На нашу думку, правові засади виступають як вихідні, фундаментальні положення діяльності у сфері застосування НТЗ у роботі слідчого і залучених ним до цього інших підрозділів НПУ. Правомірне, технічно та тактично правильне застосування НТЗ під час провадження слідчих (розшукових) дій для отримання криміналістично-значущої інформації дозволяє результативно реалізувати завдання кримінального провадження, забезпечити швидке, повне та неупереджене розслідування.

На основі вивчення системи нормативно-правових актів можна дійти висновку про те, що правову основу застосування НТЗ, виходячи з виду здійснюваної діяльності (кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової), складають норми, які містяться в джерелах різної регулятивної значущості, а не тільки в нормах КПК України. Це: міжнародні договори, декларації, угоди; Конституція України [6], Кримінальний кодекс України [7], Кримінальний процесуальний кодекс [8], Кодекс України про адміністративні правопорушення [9], Закони України «Про Національну поліцію» [10], «Про оперативно-розшукову діяльність» [11], «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [12], «Про Службу безпеки» [13], «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [14], накази, інструкції, міжвідомчі накази, вказівки, настанови, рішення МВС України та інших відомств України, які визначають умови і порядок використання НТЗ у кримінальному провадженні.

У широкому розумінні, правову основу формують норми, що безпосередньо не регулюють застосування НТЗ. Разом з тим, вони містять у собі загальні положення, що мають принципове значення для їх застосування та використання отриманих результатів у кримінальному провадженні. До них слід віднести норми міжнародного права, зокрема Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини [15], а також Конституції України, що визначають засади, на яких ґрунтується правовий порядок в державі (ст. 19) [6].

Правову основу застосування НТЗ у вузькому розумінні становлять норми, які безпосередньо вказують на можливість, форми та умови їх застосування.

Аналіз правових норм, що регулюють застосування НТЗ у кримінально-процесуальній діяльності дозволяє розподілити їх на дві групи. Першу групу становлять норми, які прямо регламентують можливість, процесуальний порядок та форму використання НТЗ у кримінальному судочинстві. Це положення ч. 2 ст. 71 КПК, де передбачається залучення спеціаліста для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складання схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи тощо) сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування і судом під час судового розгляду. У п. 2 ч. 4 даної статті зазначається, що спеціаліст має право «користуватися технічними засобами, приладами та спеціальним обладнанням». Вказівка про можливість застосування технічних засобів міститься в статтях присвячених окремим слідчим

(розшуковим) діям: допиту – ч. 5 ст. 224 КПК; пред'явленню особи для впізнання – ч. 8 ст. 228 КПК; проведенню зазначених дій в режимі відео конференції – ст. 232; обшуку – ст. 236 КПК; огляду – ст. 237 КПК; слідчому експерименту – ст. 240 КПК; освідуванню – ст. 241 КПК.

Зміст наведених та інших норм КПК України створює реальні механізми застосування окремих НТЗ і методів шляхом здійснення дій певного виду, та використання отриманих матеріалів у процесуальній діяльності.

До другої групи правових норм слід віднести ті, в яких прямо не визначається порядок і умови використання НТЗ в процесі процесуальної діяльності. Висновок про можливість використання таких засобів можна зробити не прямо, а побічно. У більшості таких норм мова йде про використання технічних засобів і методів для фіксування процесу та результатів процесуальних і слідчих (розшукових) дій. Так, у загальній нормі, що присвячена додаткам до протоколів, зазначається, що ними можуть бути спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів, аудіо-, відеозапис процесуальної дії, фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, що пояснюють зміст протоколу (ст. 105 КПК).

З наведеного можна зробити висновок, що законодавець не обмежується нормами загального характеру про можливість або необхідність застосування НТЗ у роботі слідчого. Без конкретних норм, зазначає В. Г. Гончаренко, що передбачають і регламентують застосування того чи іншого засобу або декількох однорідних засобів, без докладних приписів з приводу виконання деяких тактичних прийомів на практиці не обійтись. Можна стверджувати, що саме конкретні вказівки закону є важливими і реальними гарантіями дотримання принципів кримінального судочинства. Усі ті засоби (процеси), в результаті застосування яких на досудовому слідстві або в суді можуть виникнути матеріально зафіксовані джерела доказів або додатки до них (що мають доказове значення у зв'язку з належністю до даного джерела), обов'язково мають бути передбачені (дозволені) у відповідних статтях кримінально-процесуальних кодексів, а застосуванню деяких з них мають бути присвячені спеціальні норми [16].

Таким чином, правову основу застосування НТЗ взагалі і зокрема мобільних наметів та огорожувальних парканів складає сукупність правил і норм, що містяться в законах та підзаконних нормативних актах, які визначають як загальні засади та порядок проведення слідчих (розшукових) дій, так і порядок застосування конкретних НТЗ. Основною умовою правомірності отримання криміналістичної інформації застосуванням НТЗ з метою встановлення обставин кримінальних правопорушень є використання кожного виду засобу й методу (в усіх без винятку випадках) у суворій відповідності до норм міжнародного та вітчизняного законодавства, яким регулюється діяльність у сфері кримінальних процесуальних відносин, а також вимог підзаконних (відомчих) нормативних документів.

Основними засобами збирання криміналістично-значущої інформації про кримінальне правопорушення і особу, що його вчинила, є гласні і негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи, порядок провадження

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

яких передбачено чинним Кримінально-процесуальним законодавством [8] та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» [11].

До таких пошукових дій в першу чергу належать: огляд (ст. 237 КПК), обшук (ст. 234), обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267); та ін. Всім цим діям притаманні такі спільні риси, як візуальне обстеження та спостереження, тобто огляд. Але, таке обстеження не завжди відбувається у зручних місцях та за сприятливих умов. Досить часто поліції доводиться працювати на відкритій місцевості у повній темряві, під дощем, снігом, сильним вітром та іншими несприятливими чинниками. Саме тому, практичні працівники НПУ вкрай потребують спеціальних мобільних захисних пристроїв у вигляді намету та паркану, які б були легкими, зручними і надійними.

Науковці та практики неодноразово звертали увагу на те, що в процесі провадження слідчих (розшукових) дій поліцейські вправі застосовувати підручні засоби для огорожі місця події (далі МП). Зрозуміло, що це не завжди зручно і потребує додаткових зусиль на пошук та пристосування даних засобів до відповідних потреб. Вважаємо, що набагато зручніше мати в криміналістичному арсеналі спеціально розроблені та виготовлені мобільні технічні засоби для охорони місця події та речових об'єктів, які перебувають на ньому.

Саме це і спонукає науковців та практиків до розробки та удосконалення надсучасного інструментарію для працівників НПУ. До них можна віднести мобільні намети та огорожувальні паркани, які використовують для охорони місць події від негативних чинників впливу як суб'єктивного так і об'єктивного характеру. До чинників суб'єктивного характеру належать ті, які безпосередньо залежать від професійної майстерності слідчого та членів слідчо-оперативної групи (затоптали сліди, не виставили охорону і т.і.). Чинники об'єктивного характеру (погодні умови) не залежать від волі людини, але від цього не менш шкідливі для слідчої картини на місці події. Саме тому правоохоронці потребують НТЗ для боротьби з можливими негативними наслідками і збереження слідів на місці події. Наприклад, мобільній захисний намет захищає МП від снігу, дощу тощо. Огорожувальний паркан перешкоджає проникненню за загороду пересічних громадян та приховує інформаційну картину МП від сторонніх очей, оскільки частенько злочинці повертаються на МП з метою дізнатися, якою інформацією про подію володіють поліцейські.

На сьогодні, ринок засобів захисту (загород, наметів і т.і.) МП та речових доказів на ньому досить слабкий і потребує подальшого розвитку. Так, аналіз мережі інтернет, свідчить про присутність на ринку двох закордонних виробників та лише однієї Української фірми «Експерт», яка розробляє та удосконалює згадані засоби захисту МП. Так, десяти футовий захисний намет «Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft» виготовлений із міцної вогнезахисної тканини «Поліестер 500 D з покриттям з ПВХ, CPAI-84 може мати як сталевий так і алюмінієвий каркас, а також додатково обладнаний ізольованими стінами. Даний виріб є зручним засобом захисту МП, незалежно від того, чи потрібно тримати сонце, дощ, вітер або сніг, або допитливі погляди сторонніх осіб, а також має зручну сумку з роликами для транспортування [17]. Див. Рис. 1.

Рис. 1.

Великоформатний непрозорий огорожувальний екран, який пропонують закордонні виробники легкий та зручний у використанні, його каркас виготовлений з полівінілхлоридних труб, діаметром 50 мм. Широкі стойки забезпечують стабільність та стійкість. Екран виготовлений зі щільної тканини ОКСФОРД 600 чорного кольору. Щільність тканини запобігає проникненню світла при яскравому штучному освітленні в темний час доби та унеможливорює спостереження сторонніми особами за проведенням слідчих (розшукових) дій на МП. Посередині захисний екран оснащений смугою яка відбиває світло, та надписом «ПОЛІЦІЯ» нанесений українською та англійською мовами.

За потреби, захисні екрани можуть бути з легкістю поєднані між собою за допомогою металевих кнопок, розташованих уздовж висоти екрану, які дозволяють змонтувати захисну споруду потрібної довжини без використання жодних інструментів. Збільшення по висоті також можливе за умов приєднання додаткових стоек та наявності липкої стрічки по краю екрану. Зручна переносна сумка забезпечує легке транспортування до місця події [18]. Див. Рис. 2.

Рис. 2.

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

Аналіз стану сучасного ринку криміналістичної техніки свідчить, що всі комплекти захисних мобільних наметів та портативних парканів, як вітчизняного так і закордонного виробництва, дуже схожі і мають певні недоліки. Удосконалення та оновлення арсеналу СТЗ, за допомогою яких працівники НПУ будуть захищати місце проведення слідчих (розшукових) дій допоможе, на нашу думку, підвищити ефективність збереження речових доказів на місці події та якість пошукової роботи слідчих.

Перелік посилань

1. Генеральна прокуратура України. Статистична інформація. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=104403&libid=. (дата звернення 10.10.2018)

2. Макаров І.В. Соблюдение социалистической законности при использовании криминалистической техники. Труды Высшей школы МООП СССР, вып. 15. С. 97-103.

3. Гончаренко В. И. Использование следователем фотографических и физических методов при расследовании и предупреждении преступлений: дис. ... канд. юр. наук : 12.00.09. К., 1968. С. 15-21.

4. Грамович Г.И. Основы криминалистической техники. Минск: Выш. школа, 1981. 208 с.

5. Криміналістика : підручник / В. Д. Берназ та ін. / за ред. А. Ф. Волобуєва. Х. : ХНУВС, 2011. 666 с.

6. Конституція України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 08.10.2018)

7. Кримінальний кодекс України URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 10.10.2018)

References

1. Generalna prokuratura Ukrainy. Statystychna informatsiia [General Prosecutor of Ukraine. Statistical information]. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=104403&libid=. (request date 10.10.2018)

2. Makarov I.V. Sobliudenie sotsialisticheskoi zakonnosti pri ispolzovanii kriminalisticheskoi tekhniki [Compliance Socialist legality when using forensic equipment]. Trudy Vysshei shkoly MOOP SSSR, vyp. 15. P. 97-103.

3. Goncharenko V.I. (1968). Ispolzovanie sledovatelem fotograficheskikh i fizicheskikh metodov pri rassledovanii i preduprezhdenii prestuplenii [Using the investigator of photographic and physical methods in the investigation and prevention of crimes]: dis. kand. iur. nauk: 12.00.09. K. P.15-21.

4. Gramovych G.I. (1981). Osnovy kriminalisticheskoi tekhniki [Basics of forensic technology]. Minsk: Vysh. Shkola. 208 p.

5. Kryminalistyka (2011). [Criminalistics] : pidruchnyk / V.D. Bernaz ta in. / za red. A.F. Volobuieva. Kh. : KhNUVS. 666 p.

6. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (request date 08.10.2018).

7. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Code of Ukraine] URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (reques date 10.10.2018).

8. Кримінальний процесуальний кодекс України URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page> (дата звернення 15.09.2018)
8. Kryminalnyi protsechualnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Procedural Code of Ukraine] URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page> (request date 15.09.2018).
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 10.10.2018)
9. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses] URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (request date 10.10.2018).
10. Закон України «Про Національну поліцію» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 10.10.2018)
10. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiiu» [Law of Ukraine 'On National Police'] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (request date 10.10.2018).
11. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення 10.10.2018)
11. Zakon Ukrainy «Pro operativno-rozshukovu diialnist» [Law of Ukraine 'On operational search activity'] URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (request date 10.10.2018)
12. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12> (дата звернення 10.10.2018)
12. Zakon Ukrainy «Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu» [Law of Ukraine 'On Organizational and Legal Foundations of Combating Organized Crime'] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12> (request date 10.10.2018)
13. Закон України «Про Службу безпеки» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення 10.10.2018)
13. Zakon Ukrainy «Pro Sluzhbu bezpeky» [Law of Ukraine 'About the Security Service'] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (request date 10.10.2018)
14. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення 10.10.2018)
14. Zakon Ukrainy «Pro advokaturu ta advokatsku diialnist» [Law of Ukraine 'About advocacy and advocacy activity'] URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (request date 10.10.2018)
15. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини // Приватне життя і поліція. Концептуальні підходи. Теорія та практика. К. : КНТ, 2006. С. 608-623.
15. Yevropeiska konventsia pro zakhyst prav i osnovnykh svobod liudyny // Pryvatne zhyttia i politsia. [European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms // Private Life and Police]. Kontseptualni pidkhody. Teoriia ta praktyka. K. : KNT, 2006. P. 608-623.
16. Гончаренко В. И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве
16. Goncharenko V.I. Ispolzovanie dannykh estestvennykh i tekhnicheskikh nauk v ugovnom sudoproizvodstve (metodolo-

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

(методологические вопросы). *Вибране*. К. : Прецедент, 2011. С. 9-153.

gicheskie voprosy). [The use of data of natural and technical sciences in criminal proceedings (methodological issues)]. *Vybrane*. K. : Pretsedent, 2011. P. 9-153

17. Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (Aluminum Frame with Walls) URL: https://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=2&hl=uk&prev=search&rurl=translate.google.com&sl=en&sp=nmt4&u=http://www.sirchie.com/catalog/product/view/id/3320/%3F__store%3Dinternational_english&xid=17259,15700022,15700043,15700124,15700149,15700168,15700173,15700186,15700190,15700201&usg=ALkJrhFhtB9DWJRpDk8FZ0MrYD4krhs3Q#.W0SsUdQS-9l (дата звернення 12.10.2018)

17. Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (Aluminum Frame with Walls) URL: https://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=2&hl=uk&prev=search&rurl=translate.google.com&sl=en&sp=nmt4&u=http://www.sirchie.com/catalog/product/view/id/3320/%3F__store%3Dinternational_english&xid=17259,15700022,15700043,15700124,15700149,15700168,15700173,15700186,15700190,15700201&usg=ALkJrhFhtB9DWJRpDk8FZ0MrYD4krhs3Q#.W0SsUdQS-9l (request date 12.10.2018)

18. Захисний екран для проведення слідчих дій на місці злочину URL: http://www.proexpert.com.ua/expert.php?lng=ua&page=products&cat_id=13&tovar_id=49 (дата звернення 12.10.2018)

18. Zakhysnyi ekran dlia provedennia slidchykh dii na mistsi zlochynu [The protective screen for the investigation at the crime scene] URL: http://www.proexpert.com.ua/expert.php?lng=ua&page=products&cat_id=13&tovar_id=49 (request date 12.10.2018)

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ СУЧАСНИМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ

**Б. Є. Лук'янчиков
О. В. Усенко**

В статье проанализировано современное состояние обеспечения сотрудников криминалистических подразделений Национальной полиции Украины технико-криминалистическими средствами защиты мест проведения следственных действий. В первую очередь речь идет о производстве осмотра места происшествия и использовании при этом мобильных экранов и палаток. Их использование позволяет оградить место происшествия и находящиеся там объекты как от негативных воздействий природного характера (солнце, дождь, снег), так и от свободного доступа посторонних, а также любопытных глаз заинтересованных людей. Обращается внимание на нормативно-правовую базу регулирования использования данных криминалистических средств защиты. Автора анализируют мнения известных отечественных и зарубежных ученых криминалистов и предлагают свое видение разрешения данного вопроса, основанное на нормативно-правовом регулировании в Украине.

Автора аргументировано приходят к выводу о том, что главным условием использования мобильных средств защиты (палатки и экраны) мест проведения следственных действий является строгое соблюдение правил и норм международного и отечественного законодательства, которое регулирует деятельность в сфере уголовно-процессуальных отношений.

Также, в статье говорится о возможности использования для защиты от различных воздействий вещественных доказательств на месте происшествия подручных средств и предметов, однако констатируется, что намного удобней иметь такие средства заранее приготовленными в патрульном автомобиле.

Проанализирован отечественный и зарубежный рынок таких переносных средств охраны мест происшествий (защитных экранов и палаток), особое внимание уделено изучению материалов, из которых они изготовлены и конструктивных особенностей. Отмечается, что данные приспособления должны быть легкими и позволять управляться с ними одному человеку. На основе проведенного исследования автора пришли к выводу, что все комплекты мобильных защитных сооружений (палатка, экран) должны изготавливаться из прочного непрозрачного, не пропускающего влагу, но легко пропускающего воздух материала. Конструкция должна позволять легко соединять отдельные элементы с целью увеличивать площадь охраны, как по периметру, так и в высоту.

Все выше изложенное позволяет прийти к выводу о том, что усовершенствование и обновление арсенала специальных технических средств, которые используют сотрудники полиции для сохранности обстановки на месте происшествия необходимые реалии сегодняшнего дня.

Ключевые слова: научно-технические средства, охрана места происшествия, технико-криминалистическое оборудование.

LEGAL AND ORGANIZATIONAL ISSUES OF PROVIDING NATIONAL POLICE BY MODERN SCIENTIFIC AND TECHNICAL MEANS

**B. Lukianchikov
O. Usenko**

The article analyzes the current state of providing the forensic units of the National Police of Ukraine with technical and forensic means of protecting places of investigation. First of all, we are talking about the inspection of the scene of the incident and the use of mobile screens and tents. Their use allows to protect the scene of the incident and the objects located there both from the negative effects of a natural character (sun, rain, snow), and from free access by outsiders, as well as the curious eyes of interested people. Attention is drawn to the regulatory framework governing the use of data of forensic means of protection. The author analyzes the opinions of well-known domestic and foreign forensic scientists and proposes his own vision of resolving this issue, based on the regulatory framework in Ukraine.

The author reasonably comes to the conclusion that the main condition for the use of mobile protective equipment (tents and screens) of the places of investigation is strict observance of the rules and norms of international and domestic legislation that regulates activities in the field of criminal procedure.

Also the article speaks about the possibility of using improvised means and objects for protection against various influences of physical evidence at the scene, but it is stated that it is much more convenient to have such means prepared in advance in a patrol car.

It is analyzed the domestic and foreign market of such portable means of protection of accident sites (protective screens and tents), special attention is paid

to the study of the materials, from which they are made and design features. It is noted that these devices should be light and allow one person to control them. On the basis of research, the author came to the conclusion that all sets of mobile protective structures (tent, screen) should be made of durable, non-transparent, impermeable, but easily breathable material. The design should allow easy connection of individual elements in order to increase the area of protection, both around the perimeter and in height.

All of the above allows us to conclude that the improvement and updating of the arsenal of special technical tools used by police officers to preserve the situation at the scene of incident are the necessary realities of today.

Key words: scientific and technical means, event protection, technical and forensic equipment.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.22>

УДК 343.98

І. С. Войтенко
кандидат юридичних наук, доцент,
заступник начальника кафедри

Університет державної фіскальної служби України

ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗСЛІДУВАННЯ ШАХРАЙСТВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК

У статті проаналізовано поняття «правове забезпечення», «значення та порядок проведення судової експертизи при розслідуванні шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток». Вказану експертизу визнано незамінним засобом перевірки та одержання нових доказів. Визначено значення техніко-криміналістичного експертного дослідження банківських платіжних карток. Констатовано, що почеркознавча експертиза при розслідуванні шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток, застосовується досить рідко, що вказує на недостатність застосування цього виду експертиз. Показано важливість протидії новітнім способам шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток. Серед новітніх експертиз відзначено програмно-технічну експертизу та експертизу електронних документів.

Ключові слова: шахрайство, банківські платіжні картки, документ, судово-бухгалтерська експертиза, програмно-технічна експертиза

Серед злочинів у сфері економіки особливе місце належить шахрайствам, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток. Останнім часом в нашій державі таке шахрайство набуло поширення та характеризується удосконаленням форм та способів вчинення. Будучи в основному ненасильницьким посяганням на суспільні